

Till

Kommunstyrelsen
Barn- och utbildningsnämnden
Kulturnämnden
Miljö- och byggnadsnämnden
Socialnämnden
Tekniska nämnden

För kännedom

Kommunfullmäktige

Revisionsrapport avseende ” Ekonomisk styrning”.

Kommunrevisorerna i Mariestads kommun har granskat hur den ekonomiska styrningen sker i Mariestads kommun. Uppdraget ingår i revisionsplanen för år 2011. Vid granskningen har vi biträtt av KPMG.

Vår granskning visar att beslut finns för ekonomisk styrning och uppföljning genom de ekonomiska styrprinciperna samt genom budgetbeslut och finansiella mål. Vi kan konstatera att de ekonomiska styrprinciperna efterföljs avseende när ekonomiska rapporter ska avlämnas.

I styrprinciperna finns angett att verksamheten ska anpassas till givna budgetmedel samt att eventuella underskott ska ombudgeteras om inte nämnden kan påvisa att det beror på orsaker som de inte kunnat förutse eller påverkat.

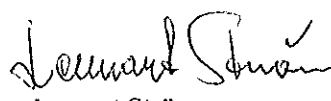
- Med utgångspunkt från nämndernas underskott 2011 kan vi konstatera att verksamheten inte har anpassats efter givna budgetmedel.
- En jämförelse av prognos i samband med delårsrapport och bokslut påvisar att prognossäkerheten inte varit tillfredsställande under året. Detta gäller främst Socialnämnden men även Barn- och utbildningsnämnden samt Tekniska nämnden.
- Vi kan också konstatera att principerna för resultatöverföring inte följts mellan 2010 och 2011 då det ej skett någon överföring av underskott och vi ej kan finna att berörda nämnder avlämnat skäl som bygger på de principer som finns i styrdokumentet.
- Vår uppfattning är också att det finns behov av en tydligare styrning avseende hur rapportering ska ske när det gäller ekonomiska effekter på beslutade åtgärder samt att detta ska dokumenteras.

Vi vill också understryka att beslutet om avsättning till pensioner är utformat på ett sådant sätt att det i dagsläget inte finns en rimlig möjlighet att följa beslutet och samtidigt nå resultatmålet för god ekonomisk hushållning.

Revisorerna önskar att Kommunstyrelsen och nämnder inkommer med svar, senast den 11 maj 2012, vilka åtgärder de har för avsikt att vidta med anledning av ovanstående synpunkter.

För Mariestads kommuns revisorer

Rune Kjerfald
Ordförande

Lennart Ström
Vice ordförande

Mariestads Kommun

Ekonomisk styrning
Revisionsrapport

KPMG AB

Antal sidor: 13
2012-03-23

Innehåll

1.	Sammanfattning	1
2.	Bakgrund	2
3.	Syfte	2
4.	Avgränsning	2
5.	Revisionskriterier	3
6.	Ansvarig kommunstyrelse och samtliga nämnder	3
7.	Metod	3
8.	Projektorganisation	3
9.	Jämförelser av ekonomiska nyckeltal	4
10.	Övergripande ekonomisk styrning	6
10.1	Organisation och stödresurser	6
10.2	Styrdokument	6
10.2.1	Kommentarer	7
10.3	Resultatöverföring	8
10.3.1	Kommentarer	9
10.4	Ekonomisk rapportering	10
10.4.1	Kommentarer	12

1. Sammanfattning

Vi har av Mariestads kommuns revisorer fått i uppdrag att granska hur den ekonomiska styrningen sker i Mariestad kommun. Uppdraget ingår i revisionsplanen för år 2011.

Revisorerna i Mariestads kommun följer kontinuerligt den ekonomiska utvecklingen och har kunnat konstatera att kommunens ekonomi har varit ansträngd under en följd av år.

Under föregående mandatperiod klarade inte kommunen att uppnå samtliga finansiella mål för att nå god ekonomisk hushållning. Kommunallagens balanskrav klarades dock under hela mandatperioden.

Vår granskning visar att beslut finns för ekonomisk styrning och uppföljning genom de ekonomiska styrprinciperna samt genom budgetbeslut och finansiella mål. Nämnderna har inte fattat beslut om egna ekonomiska styrprinciper eller rutiner förutom att nämnderna har tätare ekonomisk rapportering.

Vi kan konstatera att de ekonomiska styrprinciperna efterföljs avseende när ekonomiska rapporter ska avlämnas.

I styrprinciperna finns angett att verksamheten ska anpassas till givna budgetmedel samt att eventuella underskott ska ombudgeteras om inte nämnden kan påvisa att det beror på orsaker som de inte kunnat förutse eller påverkat.

- Med utgångspunkt från nämndernas underskott 2011 kan vi konstatera att verksamheten inte har anpassats efter givna budgetmedel.
- En jämförelse av prognos i samband med delårsrapport och bokslut påvisar att prognossäkerheten inte varit tillfredsställande under året. Detta gäller främst Socialnämnden men även Barn- och utbildningsnämnden samt Tekniska nämnden.
- Vi kan också konstatera att principerna för resultatöverföring inte följts mellan 2010 och 2011 då det ej skett någon överföring av underskott och vi ej kan finna att berörda nämnder avlämnat skäl som bygger på de principer som finns i styrdokumentet.
- Vår uppfattning är också att det finns behov av en tydligare styrning avseende hur rapportering ska ske när det gäller ekonomiska effekter på beslutade åtgärder.

Vi vill också understryka att beslutet om avsättning till pensioner är utformat på ett sådant sätt att det i dagsläget inte finns en rimlig möjlighet att följa beslutet och samtidigt nå resultatmålet för god ekonomisk hushållning.

2. Bakgrund

Vi har av Mariestads kommuns revisorer fått i uppdrag att granska hur den ekonomiska styrningen sker i Mariestads kommun. Uppdraget ingår i revisionsplanen för år 2011.

Revisorerna i Mariestad kommun följer kontinuerligt den ekonomiska utvecklingen och har kunnat konstatera att kommunens ekonomi har varit ansträngd under en följd av år.

Under föregående mandatperiod klarade inte kommunen att uppnå samtliga finansiella mål för att nå god ekonomisk hushållning. Kommunallagens balanskrav klarades dock under hela mandatperioden.

Mariestads kommuns revisorer bedömer att det finns en risk för att den ekonomiska styrningen och uppföljningen ej är tillfredsställande. Detta kan allvarligt försvåra möjligheterna att uppnå en stabil ekonomi på både kort och lång sikt.

3. Syfte

Syftet med granskningen har varit att bedöma om Mariestad kommun har utvecklat ett tillfredsställande system för ekonomisk styrning och kontroll samt om detta tillämpas i hela organisationen.

Vi har därför granskat:

- om Beslut finns om tydliga riktlinjer och rutiner för ekonomisk styrning och uppföljning.
- om Ekonomiska riktlinjer och rutiner tillämpas i hela organisationen.
- om Nämnderna har fattat egna beslut om riktlinjer och rutiner för ekonomisk styrning och uppföljning inom dess verksamhetsområden och om dessa i så fall harmonierar med de övergripande besluten.
- om Ekonomiska uppföljningar som görs under året har en tillfredsställande kvalitet och prognossäkerhet.
- om Beslutade åtgärder för att sänka kostnader följs upp och säkerställs

I granskningen har också gjorts en övergripande ekonomisk jämförelse genom att redovisa ett urval av ekonomiska nyckeltal.

4. Avgränsning

Granskningen omfattar kommunens ekonomiska styrning och kontroll under 2011.

5. Revisionskriterier

Vår bedömning har gjorts med utgångspunkt från:

- Lagstiftningens krav inom området
- Fullmäktige- och nämndbeslut
- Interna regelverk, riktlinjer och rutiner

6. Ansvarig kommunstyrelse och samtliga nämnder

Granskningen avser kommunstyrelsen och samtliga nämnder.

7. Metod

Granskningen har genomförts genom:

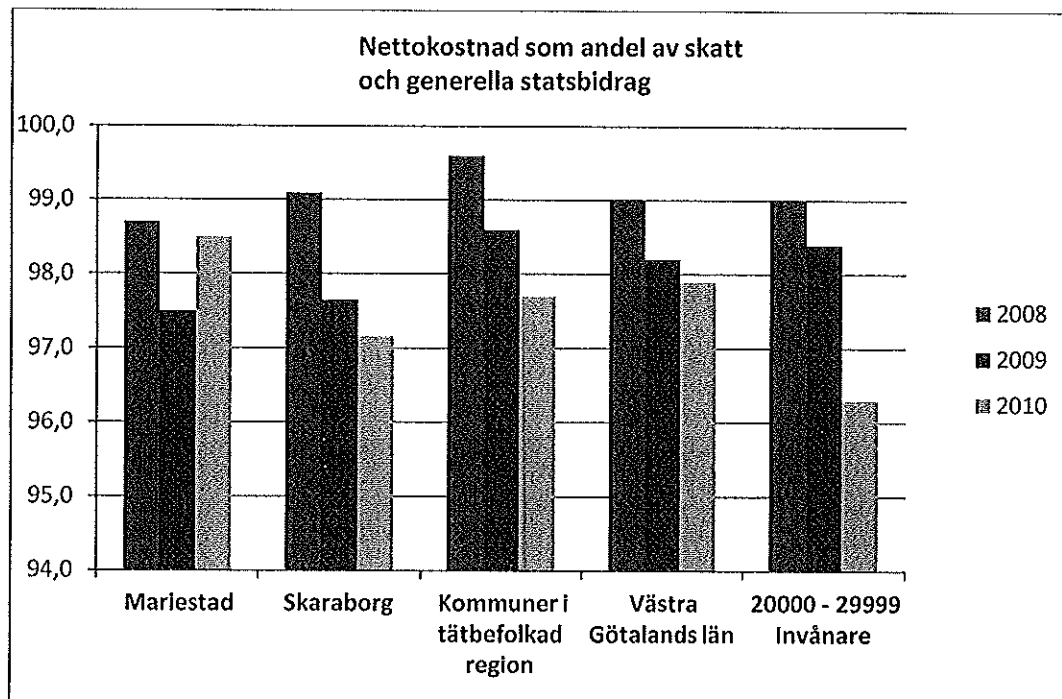
- Dokumentstudie av relevanta dokument
- Studier av kommunstyrelsen och nämndernas protokoll
- Intervjuer med ett urval av berörda tjänstemän
- Nyckeltalsjämförelser

8. Projektorganisation

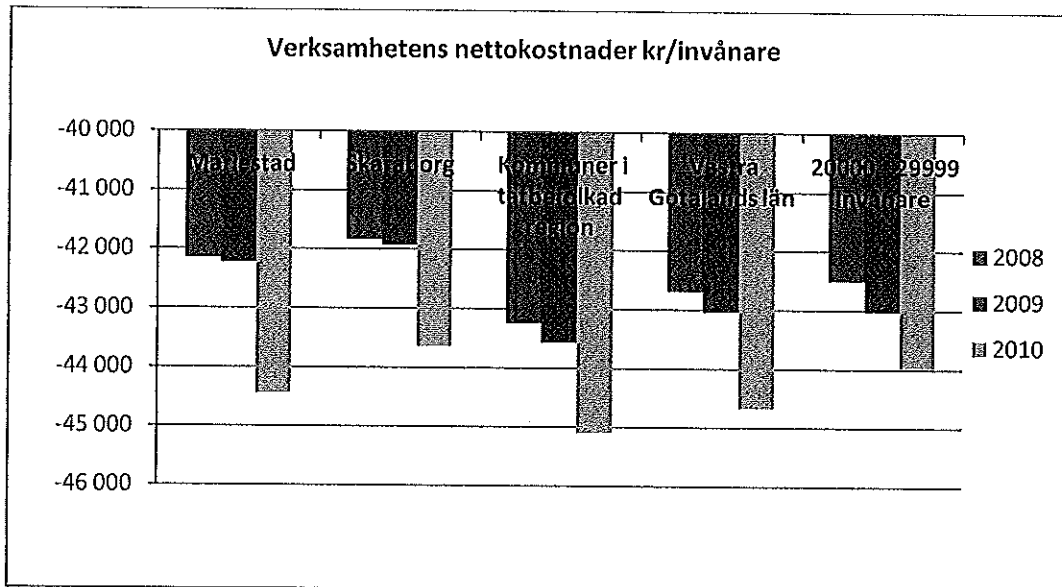
Ansvarig för granskningen är Karin Helin Lindkvist, certifierad kommunal revisor.

9. Jämförelser av ekonomiska nyckeltal

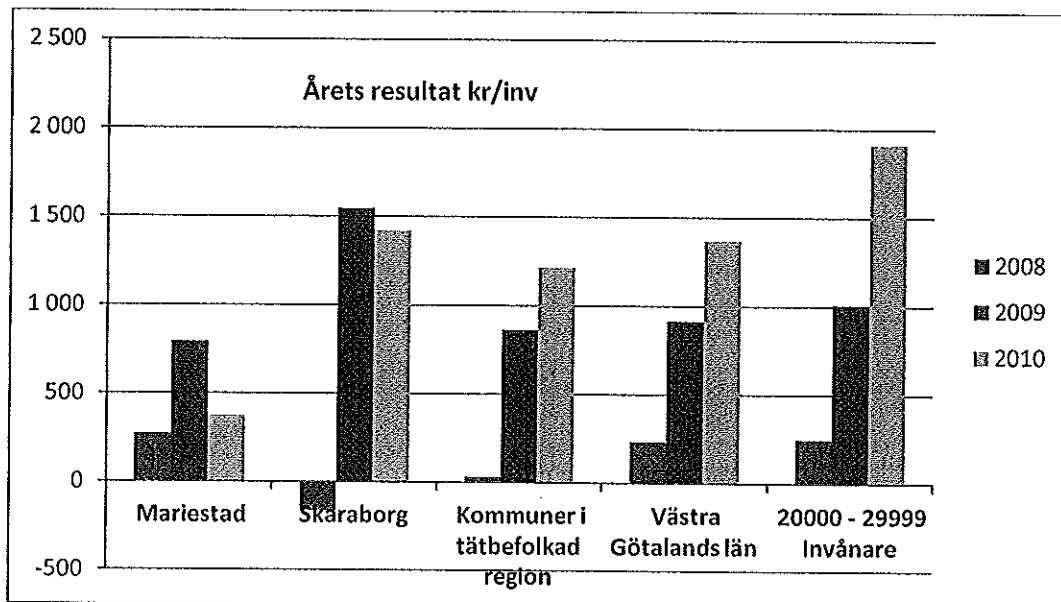
Vi har valt ut tre ekonomiska nyckeltal för att jämföra Mariestads kommun med genomsnittet för kommunerna i Skaraborg (Essunga Grästorps Götene Hjo Karlsborg Lidköping Skara Tibro Tidaholm Töreboda Vara), kommungruppen "kommuner i tätbefolkade områden" vilket är den kommungrupp som Mariestad tillhör, Västra Götalands län samt kommuner med ett invånarantal mellan 20 000 och 29 999 invånare. Uppgifterna är hämtade från Sveriges kommuner och landstings kommundatabas Kolada.

Ovanstående tabell visar på kommunens nettokostnader i relation till skatter och generella statsbidrag d.v.s. hur stor andel av skatteintäkterna och de generella statsbidragen som har gått åt till att finansiera verksamhetens nettokostnader. Vi kan här konstatera att under 2010 hade Mariestads kommun den högsta nettokostnadsandelen i förhållande till jämförelsegrupperna. Det ska dock noteras att resultatet belastades under 2010 av kostnader avseende pension gällande avgående kommunchef och kommunalråd samt av extra pensionsinbetalningar på 15 Mkr.

I ovanstående tabell redovisas verksamhetens nettokostnader per invånare. Tabellen visar att Mariestads kommun hade under 2010 den tredje högsta nettokostnaden i jämförelsegruppen. Även detta nyckeltal påverkas dock av de extra pensionskostnader 2010 som redovisas ovan.

I ovanstående tabell redovisas resultatet per invånare. För 2010 hade Mariestads kommun det lägsta resultatet i förhållande till jämförelsegrupperna.

10. Övergripande ekonomisk styrning

10.1 Organisation och stödresurser

I kommunen finns ett centralt ekonomikontor där kommunens samtliga ekonomifunktioner finns samlade. Där finns bland annat förvaltningsekonomer som har till uppgift att finnas till stöd för förvaltningarna i det ekonomiska arbetet. Varje nämnd har en förvaltningsekonom utsedd som arbetar specifikt mot deras verksamheter. Inom barn- och utbildningsförvaltningen finns också en egen controller som anställdes under 2011 och som arbetar mot skolans verksamheter.

Vid våra intervjuer med förvaltningarna uppfattar vi att denna organisation med förvaltningsekonomer, i huvudsak fungerar bra och de intervjuade cheferna menar att de har ett tillräckligt stöd i sitt arbete.

Kommunen införde ett nytt ekonomisystem under föregående år och de intervjuade cheferna menar att de i huvudsak kan få den information som behövs för att ha kontroll på ekonomin. Dock efterfrågas ytterligare utbildning för att kunna nyttja systemet på ett bättre sätt.

10.2 Styrdokument

I kommunen finns fastslagna "Styrprinciper för verksamheten inom Mariestads kommun". Nedan följer en sammanfattning av ett urval av de styrprinciper som anges i styrdokumentet.

Kommunfullmäktige fastställer totalbudget inklusive driftbudget och investeringsbudget per nämnd. Nämnderna får fördela medel inom egen driftbudget.

Kommunstyrelsen äger rätt att besluta om omfördelning av anslag mellan nämnder under förutsättning att nämnderna är överens om det och omfördelningen inte är av principiell betydelse eller av större vikt. Om det föreligger synnerliga skäl kan kommunfullmäktige under löpande budgetår omfördela anslag mellan nämnderna. Konsekvenserna av en sådan omfördelning ska noga prövas och beskrivas av kommunstyrelsen - efter beredning i ledningsgruppen - innan frågan förs vidare till fullmäktige.

Budgeten är det styrdokument som lägger fast resursfördelningen mellan nämnderna samt omfattning och kvalitet i verksamheterna. All verksamhetsplanering ska utgå från budgeten. Det innebär att andra styrdokument ska anpassas till budgeten.

Nämnderna har resultatansvar d.v.s. ansvar för nettot mellan intäkter och kostnader. Ansvaret innebär också att verksamheten skall utföras i den omfattning och kvalitet som har angetts i budgeten.

Varje nämnd ska fördela det ekonomiska ansvaret för sin verksamhet på olika resultatenheter. Ansvar och befogenheter ska delegeras till lägsta effektiva nivå, som varje nämnd själv bestämmer. Nämnderna får fördela medel inom egen driftbudget. Om planerad verksamhet inte kan genomföras med tilldelade medel ska verksamheten anpassas till budgeten.

Kommunfullmäktige har fastslagit två finansiella mål:

1. Kommunens finansiella resultatmål är att resultatet ska motsvara 2 % av skatt och statsbidrag.

I budget 2011 skulle det för att uppfylla detta mål ha inneburit ett resultat om 21,4 Mkr. Budgeterat resultat var dock på 14,8 Mkr och uppfyllde därmed inte målet vilket också kommenterades i budgeten.

2. Soliditeten ska öka från 2009 års nivå som var på 42 %.

Budget 2011 innebar att inte heller detta mål skulle komma att uppfyllas vilket också kommenterades.

För 2011 visade prognos 4 på ett positivt resultat om 2,6 Mkr att jämföra med budgeterat resultat i den reviderade budgeten på 11,9 Mkr (ursprunglig budget 14,8 Mkr). Prognosen visade också på att skatter och statsbidrag beräknades till totalt 1 088,08 Mkr vilket skulle inneburit ett resultat om 21,8 Mkr för att uppnå de finansiella målen. Det innebär att det prognostiserade resultatet i prognos 4 kraftigt understeg det finansiella resultatmålet men även det budgeterade resultatet.

Kommunfullmäktige beslutade 2009-10-26 att "Av den prognos för årets resultat som visas efter prognos 4, t.o.m. oktober varje år, ska 80 % avsättas för partiell inlösen av pensionsskulden". I beslutet står också att "Framräknat belopp ska betalas in till pensionsförvaltaren senast innan sista vardagen i december aktuellt kalenderår".

Kommunstyrelsen beslutade dock 2011-11-24 att, "med anledning av det låga resultatet, inte avsätta några medel för inbetalning av pensionsskulden år 2011".

10.2.1 Kommentarer

I det beslutade styrdokumentet finns tydligt angett nämndernas ekonomiska ansvar som bland annat innebär att verksamheten ska anpassas efter tilldelad budgetram

Vi kan konstatera att för 2011 har kommunfullmäktige fattat beslut om budget som ej följer de finansiella målen.

Ett av de två finansiella målen gäller resultatet som borde ha budgeterats till 21,4 Mkr för att uppnå det finansiella resultatmålet. Till resultatet finns också kopplat ett av kommunfullmäktige antaget beslut gällande pensionsinbetalningar. Detta tar dock inte hänsyn till budgeterat resultat för året, kommunens finansiella mål eller hur stort det prognostiserade resultatet är i prognos 4.

Beslutet innebär att en avsättning till pensioner efter prognos 4 försämrar resultatet och kan t.o.m. innebära att ett positivt resultat vänds till ett negativt i bokslutet om marginalerna är små. För 2011 borde det prognostiserade resultatet i prognos 4, varit + 60 Mkr före pensionsavsättningar för att det efter pensionsavsättningen återstått det budgeterade resultatet på 11,9 Mkr. För att uppnå även det finansiella resultatmålet skulle prognostiserade resultatet vid prognos 4 varit på ca 105 Mkr före pensionsavsättningar.

Vi anser att en planering för att hantera pensionsskulden är helt i linje med lagens regleringar om god ekonomisk hushållning. Enligt vår bedömning måste detta dock ses i förhållande till kommunens andra mål och styrning för god ekonomisk hushållning. Ovanstående beräkning visar dock på att kommunfullmäktiges beslut om pensionsinbetalningar inte står i rimlig proportion till budget och finansiella mål.

Enligt vår bedömning bör kommunstyrelsen ta initiativ till att en översyn görs av beslutet gällande pensionsinbetalningar så att det harmonierar med budgetbeslut och kommunens finansiella mål.

Om ett beslut tagits i kommunfullmäktige är det också fullmäktige som måste fatta beslut om att eventuella avsteg från beslutet ska göras. Vi kan dock konstatera att kommunstyrelsen under 2011 fattade beslut om att avsättningar till pensioner inte skulle göras vilket innebär att styrelsen beslutade att frånga kommunfullmäktige om avsättningar till pensioner.

10.3 Resultatöverföring

I kommunens ekonomiska styrprinciper finns angett att överskott kan ombudgeteras om det begärs särskilt av nämnden. Bakgrunden till överskottet ska redovisas i enlighet med kommunledningskontorets anvisningar. I styrprinciperna står att projekt som helt eller delvis är finansierade med externa medel får ombudgeteras efter begäran.

Underskott ombudgeteras automatiskt om inte nämnden särskilt har begärt att underskottet inte ska ombudgeteras. Skälen till varför ett underskott har uppkommit ska redovisas enligt kommunledningskontorets anvisningar. I styrprinciperna står att underskott som beror på omständigheter som nämnden varken kunnat förutse eller kunnat påverka behöver inte ombudgeteras, exempelvis underskott som beror på beslut av staten eller annan myndighet. Det är kommunstyrelsen som beslutar i frågor om ombudgeteringar.

Vid vår granskning har vi studerat vilka ombudgeteringar avseende driftsbudgeten som beslutades om i samband med bokslut 2010. Vi kan då konstatera följande:

	Begärd ombudgetering	Kvarstående medel	Överskott som beslutas att överföras	Underskott som beslutas att ej överföras
Kommunstyrelsen	+110	7 609		
Försörjningsenheten	144	1 399	+ 144	
Tekniska nämnden	0	- 7 774		- 7 774
Kulturnämnden	0	- 197		- 197
Barn- och utbildningsnämnden	+ 917	+ 917	+ 917	
Socialnämnden		- 13 968		- 13 968
Miljö- och byggnadsnämnden (enligt MTG-avtal)	+437	437	+ 437	

I underlaget till beslutet har vi inte funnit att det redogörs för skäl till att ombudgetering av underskott ej ska göras utan endast att "nämnden hemställer hos kommunstyrelsen att underskott i driftsbudgeten ej ombudgeteras".

Avseende Barn- och utbildningsnämndens underskott utgörs 120 tkr av inarbetade medel till studieresa. Resterande 797 tkr står som "överskott från 2010 till underfinansierad budget 2011, skolomflyttning".

10.3.1 Kommentarer

Vi kan konstatera att samtliga överskott som överförts samt underskott som ej ombudgeterats har behandlats i kommunstyrelsen. Vi anser dock att det ej finns en tydlig redovisning, i enlighet med styrprincipernas anvisningar, av skälen till varför underskotten har uppkommit. Det går därför ej heller att bedöma om underskotten berott på omständigheter som "nämnden varken kunnat förutse eller kunnat påverka".

Vi anser därför att kommunstyrelsen ska kräva från nämnderna en tydlig och dokumenterad redovisning som följer styrprincipernas anvisningar vid en begäran om ombudgetering. Vi anser också att det kan förtydligas vilka krav kommunstyrelsen ställer för att kunna fatta beslut om eventuell ombudgetering.

10.4 Ekonomisk rapportering

I styrprinciperna finns angivet att rapportering av kommunkoncernens verksamhetsmässiga och ekonomiska utfall skall, förutom årsredovisningen, ske samlat till kommunfullmäktige vid minst tre tillfällen per år. Av dessa skall ett innehålla ett delårsbokslut. Rapportering ska ske enligt rutiner som kommunledningskontoret beslutar om.

I styrprinciperna står också att nämnderna kontinuerligt skall följa anslagsförbrukningen samt utveckling av kvalitet och kvantitet i sin verksamhet. Om större avvikelser gentemot budget och verksamhetsmål befaras skall nämnderna rapportera detta till kommunstyrelsen. Nämnden ska vidta de åtgärder som krävs för att budgeten ska hållas.

För 2011 finns en tidsplan för uppföljning av budget, årsprognoser, delårsrapport och åtgärdsplaner. I denna anges att det till kommunstyrelsen ska avlämnas fyra rapporteringar under året varav en (prognos tre) sammanfaller med delårsrapporten. Enligt tidsplanen ska prognos fyra ej gå till kommunfullmäktige. Vi kan konstatera att ovanstående planering följts under 2011.

Nedanstående sammanställning visar budget 2011, prognos i samband med delårsrapport samt bokslut 2011.

Ekonomisk rapportering 2011	Budget 2011	Prognostiserat resultat delårsrapport	Resultat Bokslut	Avvikelse prognos delårsrapport/bokslut
Kommunstyrelsen	128 494	1 935	+ 3 488	+ 1 533
Överförmyndare	1 051	-200	-268	- 68
Tekniska nämnden	53 905	- 4 350	- 3 486	+ 864
Avfallsnämnden	733	-410	+2 625	+ 3 035
Kulturnämnden	13 485	0	+97	+ 97
Barn- och utbildningsnämnden	443 601	-1 100	- 4 174	- 3 074
Socialnämnden	403 739	-11 550	-23 112	- 11 562
Miljö- och byggnadsnämnd	5 166	600	119	- 481

I tidsplanen anges att då nämnd visar underskott ska nämndpresidie och förvaltningschef redovisa för Ks au varför det prognostiseras ett underskott och vilka åtgärder nämnden vidtager med anledning av detta.

I samband med prognos 2 redovisade socialnämnden ett prognostiserat underskott om – 13 375 tkr, barn- och utbildningsnämnden – 2 535 tkr och tekniska nämnden – 700 tkr.

Vid kommunstyrelsens sammanträde 2011-06-16 redogjorde t.f. barn- och utbildningschef samt socialchef för bakgrunden till underskottet samt de åtgärder som vidtagits inom respektive förvaltning för att komma tillrätta med/minska det prognostiserade underskottet.

Vid KSau:s sammanträde 2011-06-22 skedde en muntlig redogörelse av företrädare för barn- och utbildningsnämnden, socialnämnden och tekniska nämnden vilka åtgärder respektive nämnd hade för avsikt att vidtaga med anledning av de prognostiserade underskotten. Vid sammanträdet beslutade KSAU att tekniska nämnden på arbetsutskottets sammanträde 2011-08-17 skulle presentera en åtgärdslista för att uppnå en budget i balans. Vid KSAU 2011-08-31 redovisar Tekniska nämnden en åtgärdsplan.

I styrprinciperna står att ”Uppkommer det underskott i verksamheten, trots föreskrifterna i detta styrdokument, ska den omständigheten särskilt beaktas när fullmäktige tar ställning till frågan om *ansvarsfrihet/anmärkning* i samband med årsredovisningen”.

Nämnderna följer kommunens styrprinciper avseende ekonomisk rapportering dock kan tätare uppföljningar göras än vad som anges i styrprinciperna.

Kommunstyrelsen har under året prognostiserat överskott vilket innebär att det ej funnits behov av att fatta beslut om kostnadsänkande åtgärder. Inom ramen för kommunstyrelsens uppsiktsplikt anges i styrprinciperna att större prognostiserade avvikelser ska rapporteras till kommunstyrelsen.

Tekniska nämnden prognostiserade vid prognos 2 underskott om -0,7 Mkr. Det åtgärdsförslag som nämnden presenterade i slutet på augusti beräknades ge en ekonomisk effekt om 1 Mkr. Vid delårsrapporten hade det prognostiserade underskottet ökat till 4,3 Mkr. Vi har dock ej funnit att det efter denna ökning av det prognostiserade underskottet har skett någon ytterligare rapportering till kommunstyrelsen avseende åtgärder. Bokslutet visar på ett underskott om 3,5 Mkr.

Barn- och utbildningsnämnden prognostiserade vid prognos 1 underskott om -2,5 Mkr tkr och vid delårsrapporten hade det prognostiserade underskottet minskat till 1,1 Mkr. Resultatet för 2011 uppgick till – 4,2 Mkr. Den stora förändringen uppdagades i slutet på året vilket innebar att det då ej fanns möjlighet att vidtaga åtgärder som kunde ge effekt innevarande år.

Inom förskolans verksamhet sker budgetfördelningen enligt volymtimmar som mäts månadsvis. Det innebär att det finns en tydlig koppling mellan utförd verksamhet och budget men att det samtidigt finns en viss risk för att verksamheterna vid större variationer i volymer har svårt att snabbt anpassa verksamhetens kostnader.

Socialnämndens prognos 2 visade på ett beräknat negativt resultat om -13,4 Mkr (varav 2,6 avser försörjningsstödet). Vid KSau 2011-06-22 skedde en muntlig redogörelse av vilka åtgärder nämnden hade för avsikt att vidtaga med anledning av det prognostiserade underskottet. Vid KSau 2011-08-17 behandlades en begäran om tilläggsanslag från Socialnämnden där det beslutades att nämnden skulle presentera en konsekvensbeskrivning. Vid kommunstyrelsens sammanträde

2011-09-08 beslutas att socialnämnden tillåts att få ett negativt resultat om - 6 Mkr. Som underlag till beslutet finns en skrivelse med konsekvensbeskrivning om de inte fick utökade medel samt förslag på kostnadssänkande åtgärder som skulle behöva vidtagas för att nämnden ska klara budget 2011.

Den negativa prognosen fördubblades sedan mellan delårsrapporten (som då visade på ett underskott om - 11,5 Mkr), till bokslutet på - 21,1 Mkr. Vi har vid en tidigare granskning under 2011 kunnat konstatera att det finns ett antal orsaker till detta där bland annat en budget som ej bygger på realistiska bedömningar är en orsak men även volymförändringar under året. Nämnden har avlämnat ett svar avseende denna granskning där ett antal åtgärder redovisas för att uppnå en tillfredsställande ekonomisk kontroll.

Försörjningsstödet redovisas specifikt i nämndens ekonomiska rapporteringar och muntliga uppgifter gör gällande att dessa kostnader ej ska räknas in i nämndens resultat vid ombudgeteringar. Vid vår granskning har vi efterfrågat dokumentation avseende detta beslut men enligt de uppgifter vi då fått finns inget dokumenterat.

För 2012 har socialnämnden infört en starkare ekonomisk uppföljning. Nytt för året är bland annat att det införts ekonomisk loggbok samt att det görs en sammanställning av beslutade besparingar där det redovisas vilka åtgärder som beslutats, vilken ekonomisk effekt som beräknas per år, samt vilken ekonomisk effekt som beräknas innevarande år och vilka konsekvenser det ger för verksamheten och kvaliteten. Nämnden har också under 2011 inrättat ett ekonomiskt skott för att ytterligare stärka den ekonomiska styrningen och kontrollen.

Kulturnämnden följer de övergripande styrprinciperna och har inga egna rutiner. Vid vår granskning framförs att det under 2011 varit ottydligheter i hur projektpengar ska bokföras samt hur ej ianspråktaga projektpengar ska hanteras när det gäller överföring till nästa år.

Miljö- och byggnadsnämnden är en gemensam nämnd med Töreboda och Gullspångs kommuner vilket innebär att nämnden måste föra tre parallella budgetprocesser. I nämndens verksamhet är det framför allt förändringar i intäkterna avseende bygglovsansökningar som kan variera och därmed påverka ekonomin. Nämnden uppvisar för 2011 ett positivt resultat 119 tkr.

Under 2012 kommer den ekonomiska och verksamhetsmässiga uppföljningen att stärkas genom att rapporteringen vid prognostiserat negativt resultat även ska innehålla vilka beslut som tagits för att anpassa ekonomin efter givna budgetramar samt en rapportering av verkställighet och ekonomiska effekter av åtgärderna. Även uppföljning av verksamhetsmål och mål kommer att stärkas under 2012.

10.4.1 Kommentarer

Vi kan konstatera att det finns fastslagna ekonomiska styrprinciper i kommunen. Nämnderna följer rutinerna för ekonomisk rapportering till kommunfullmäktige tre gånger per år samt i samband med bokslutet. De avvikelser mellan prognos i delårsrapport och bokslut visar på att framför allt Socialnämnden men även Barn- och utbildningsnämnden samt Tekniska nämnden ej haft en tillfredsställande ekonomisk kontroll under 2011.

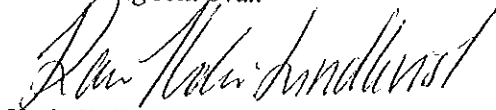
Vid våra intervjuer i samband med granskningen framförs från flera intervjupersoner att styrprinciperna avseende nämndernas ekonomiska ansvar är tydligt men då dessa inte efterlevs medför det att dess styreffekter urholkas.

Vi anser att en viktig åtgärd för att stärka den ekonomiska kontrollen är att på ett tydligt sätt redogöra för vilka kostnadssänkande beslut som tagits i samband med budgeten samt under budgetåret, vilka effekter det beräknas ge samt eventuella avvikelser mot vad som beslutats. Vi vill också understryka att detta ska ligga till grund för de prognoser som avlämnas under året.

Vi menar att kommunstyrelsen här ska styra hur rapporteringen från nämnderna ska ske samt att åtgärdsplaner ska avlämnas.

I styrprinciperna finns angett att verksamheten ska anpassas till givna budgetmedel samt att eventuella underskott ska ombudgeteras om inte nämnden kan påvisa att det beror på orsaker som de inte kunnat förutse eller påverkat. Med utgångspunkt från nämndernas underskott 2011 kan vi konstatera att verksamheten inte har anpassats efter givna budgetmedel. Vi kan också konstatera att det till beslut om ombudgetering från 2010 till 2011 ej funnits dokumenterat att nämnderna framfört den typ av skäl som anges i styrprinciperna ska finnas vid begäran om ombudgetering. Vi anser att hanteringen som sker i dag avseende underskott och ombudgetering medför att det finns risk för att styrprincipernas styreffekt försvinner vilket minskar fullmäktiges och kommunstyrelsens styrmöjligheter. Vi har ej funnit att det finns ett dokumenterat beslut avseende att eventuellt underskott av försörjningsstödet ej ska ombudgeteras. Vi vill understryka att om det är en princip som ska gälla bör det också finnas ett beslut på det.

KPMG, dag som ovan

Karin Helin Lindkvist
Certifierad kommunal revisor